

Denise Dee Sweet

**PALOMINÓK TUBA VÁROSHOZ KÖZEL
(PALOMINOS NEAR TUBA CITY)**

Az égő álmok, a tatu és a százlábú
sivatagában, koromsötét hazavivő útnak
nevezem ezt az éjszakát, figyelem, amint
egy-egy csillag álom-énekké vagy tűhegynyi
forgó-pörgő fényvé, apró szélkerékként
kerengő, a sötétséget a párhuzamosok
egyesülésekor elnyelő bolygóvá válik.

Itt, az ónos ég alatt szavaktól
elálló lélegzet, úgy űzöm a verseket,
mint vad kancákat kerített karámban,
bölcse reagálj a veszélyes beszólásokra,
visszakozni, a kerítést rugdosni nem
a megfelelő döntés.

Régen azt hittem, az ég hozta őket haza
mennydörgő patával, dagadó hassal
készre kilőni a nyílhegyeket
a száraz, csontos talajra,
készre tüzesen csillogni
a kénes íz, mint az eső, oly valóságos.

Most viszont, a semmi fehér villám lovai
felém vágatnak, robognak
csupán szempillantásnyit tétovázva,
versenyre készen,
hozzám súrlódva
lovak örületével.

Itt, a folyó habzó forráságában
egyenesen és rendíthetetlenül, villámhárítóként
kimerevítve a szabadban
állok és várok
készre arra, hogy a drága életben megfogóddzak.

**A CSAK EREDETE
(ORIGIN OF ONLY)**

Volt egyszer egy fiatal ember
akinek a keze fogta a nevetését
miközben az esőre várt
miközben az éjszakából a nappalba sétált

Egy fiatal ember, akinek a teste
olyan élő volt mint a villám forrósága

Akinek szikráztak a vállai
amikor a sínek között sétált

Egy csődör sörényű fiatalember
akinek a szeme alkonyatkor
visszakíséri az esőt a zöld fellegekbe

egy fiatalember, akinek borz természete
a senki nem járta földet szerette

és akkor a nagymama így szólt

úgy legyen

MEGTANULJUK HASZNÁLNI KEZÜNK (WE LEARN TO USE OUR HANDS)

Kinövészként lógnak előttünk,
le akarjuk vágatni őket.
Az emlékezés repertoárja,
impulzus és reflex nélküli
kezek, tüzet megérintő kezek,
úgy néznek ki, mintha véletlenül
kerültek volna testünkre.

Halott madár szárnyai ezek
a hajlott, sorvadtt kezek,
eltüntetnénk őket, ha tudnánk,
látható dilemma.

Hagy folyjon a könny
arcunk egész hosszán.
Ki fogja kicsavarni kezét az aggodalomtól,
ki fogja elhajítani tenyerét a szorongástól?
Felejtsd el a könnyeket. Ki fog harcolni
értünk? Ki...
ahogy csak mi tudunk. A lábunkra nem
számíthatunk, lábujjunk és talpunk hólyagos
lábunk az egészből ki akar maradni.

A gonosz imát ajánl,
csattannak az öklök, szikráznak az ujjpercek,
felfelé irányulnak a tenyerek – a fájdalmas botlást
hozzuk nyilvánosságra. Ez az összeszorított
kezek kódja közöttünk:
manccsá és sállá alakul át az ököl, és
feltúrja a sötét humuszú földet élelemért,
édes lárváért – elégtelenségükben esetlen
kezek, emelkednek, felduzzadnak, mint

a sápadt rózsaszín rózsza virága. Kezekké
válnak a kezek.

Senki sem ereszti
senki sem adja fel
szilárd elhatározásként
a közöshöz tartozó
mintegy mindent elsöprő
kezek kiállítása.

NÉHÁNY MADÁR ELKÖLTÖZIK („SOME BIRDS ARE MOVING”)

és a macska szakértő mozdulattal
vakon a szorosra zárt ablak párkányára
ugrik

háromfordulatos ugrás
karom precíz
végrehajtásával
száll le a párkányról

amit egy tigrisbukfenc követ
kecses tökéletességgel ér földet
majd rögtön
egy teljes Louganis-ugrás
négy lábra

A tömeg felmorajlik; film 11-kor

Mindez úgy történik
hogy közben engem
és legközelebbi rokonomat
figyeli

tisztelem is őt ezért

Travis Hedge Coke EGY JEGYES NEM TART ÖRÖKKÉ (FIANCES AREN'T FOREVER)

Térdelek tollal kezemben
kölcson kellett kérnem a kezelőjét
hogy ráírassak haldoklik
nem bánja.

Korán elegend lesz a diktálásból
a piszkozattal ruháján hal meg
az Irodában senki nem fogja

megtudni itt sem veszi észre senki
végül is haldoklik
nem bánja.

Mennyit javul a következő piszkozat
a Téma jobban kidolgozott
itt erre senki sem képes egyáltalán
nem érti senki.

Realizmussal a végén töltöm meg
amikor lesz idő és
a Témából senki nem fogja tudni
hogymár nem figyelek
Mondom neki:

„Az idő terminál nyelve
a történelemmel szemben mindig veszít,
el innen a száddal, nyerít
a glória, nyerő, sőt tán fenséges elve.”

„Igazi háborús kaland nem sértő
büszke, erőt adó és vérbő,
jó helyen kényelmesen töltött idő,
átírn ott lesz rá később idő,
félíg kimondod halk sikollyal
böfögött szavak, katona véres karddal.”
„Rímbe mondom el történetünk
metaforában és ritmusosan, mert
kétségtelen, meghalsz, mielőtt a végére érünk.”

Rátámaszkodom, később
valamit kitalálok,
a kezelő elveszett a háborúban,
nem érdekel.

OSZTOZKODÁS A KÜLSŐ PARTON (SHARING IN THE OUTER BANKS)

belőled való
ismerős szobákban álmodsz
álmodsz ajtókról ott
ahol nem voltak ajtók
soha
tudod
ki vár
a fal mögött
álmodra

a külső parton a halállal teázom
szétnyit gránátalmához
hasonló felhők alatt

kettétöröm a zsemlém írás közben
és két pohárba öntöm szét teám
mesélek a halálnak

a törődés vízének partján
nem árunak, nem tartozásból
és nem szellemidézés okán
írok semmi efféle szeszélyből
osztom meg teám és történetem

kettéosztom szerepem miközben
javításaimat a homokpadra írom
ebben a túlvilági kisvárosban

HULLADÉK FÖLDET LÁTTAK A MUNKAPADNÁL (DISCARDED EARTHS SEEN BY A WORKBENCH)

legyek szálldosnak a kék gyümölcs körül
mint forró homály
mint benzingőz törött aszfalton

szépen megpakolt tál
ráncos gyümölcs könnyű elemelni
penészes csöpögős zsákmány

a minta amit a legyek nem szeretnek
az almától származik
szándékosan feketére kékeszöldre ráncul

fátyolos-világos pöttyű gyümölcs
fölötte kering a légy
mégsem harap bele

a gyümölcs kékeszöld ott ahol nem vér-sötét
folytatódik a megbeszélés
miközben az idő határozottan eszik

FOLYÓKUTYA (RIVER DOG)

nyomatékos fogakként
sorakoztak a
kövek

a kő fényes a vízben
érezni az olvadt jég
határozott vízszagát

kutyának néztük

„többé ilyet nem teszünk addig
amíg a tegnaptól hír nem érkezik”
írta nagymamám

gumicsont és flakonok
pattognak lebegve az olvadó jégen
és fogakként sorakoznak a kövek
azt hittük hogy a fogak
kövek
„amíg a tegnaptól hír nem érkezik”
A sablon jön előbb nem
a ritmus vagy bizonyosság visszhangzik
hasonlóságokat ezért
érkeznek sablonjaink a második fordulóban
nem kívánt kutyakoponya bukkan fel a szétváló jég között
látni a kövek sorát a hideg víz alatt
a melegebb kövek élnek talán
nincs rajta hús úgy is látható
kövek és gumicsont glória
a kutyakoponya körül

a műanyag kutyarágót egy hullám elviszi
sablon szerint vízbe dőlő fák egyikén fennakad
gellert kapnak a játékbabák a sablonszerű áramlatban
„többé ilyet nem teszünk”

Joy Harjo **SAS VERS** **(EAGLE POEM)**

Imádkozd nyitottá magad
Az égnek, a földnek, a napnak, a holdnak,
Az egyetlen a hangnak, ami te vagy,
És tudd meg, több is van még,
Amit nem látsz, nem hallasz,
Nem ismersz, csak néha, egy pillanatra,
Egyre növekszik, és oly nyelvekben,
Melyek nemcsak hangok, hanem
Mozdulatkörök,
Mint az a sas vasárnap reggel
A Salt folyó fölött. A kék ég alatt körözött,
Szent szárnyaival tisztára söpörte
Szívünket a szélben.
Látunk téged, látjuk magunkat és tudjuk,
Hogy rettentő óvatosnak és kedvesnek
kell lennünk minden esetben.
Szívd be a levegőt, tudd, hogy mi mind
Ebből jöttünk létre, lélegezz, tudd, hogy
Valóban áldottak vagyunk, mert a
Mozdulat igazi körén belül
Születtünk, és ott is halunk meg nemsokára.
Ahogy a sas körözött bennünk
Azon a reggelen.
Imádkozunk, hogy így legyen
Gyönyörben,
Gyönyörben.

VISSZAADLAK **(I GIVE YOU BACK)**

Elegendlek, gyönyörű és iszonyú

félelem. Elengedlek. Te voltál szeretett és
gyűlölt ikertestvérem, de most nem ismerlek úgy,
mint magamat. Avval a fájdalommal engedlek el,
amit lányaim halála
okozna.

Nem vagy véreből való többé.

Visszaadlak a fehér katonáknak,
akik felégették otthonom, lefejezték gyermekeim,
megerőszakolták fivéreimet és nővéreimet, és fajtalanokdta velük.
Visszaadlak azoknak, akik ellopták
tányérunkról az ételt, amikor éhezünk.

Elengedlek, félelem, mert te mutatod
nekem ezeket a képeket, és én
soha nem csukódó szemekkel születtem.

Elengedlek, félelem, hogy soha többé ne tarthass
átfagyva, meztelenül télen
vagy pokróc alatt fulladozva nyáron.

Elengedlek
Elengedlek
Elengedlek
Elengedlek

Nem félek a dühtől
Nem félek az örömtől
Nem félek a feketeségetől
Nem félek a fehérségetől
Nem félek az éhségtől
Nem félek a jóllakottságtól
Nem félek a gyűlölettől
Nem félek a szeretettől,
a szeretettől, a szeretettől, félelem.
Ó, fojtogattál, de én pórázra fogtalak.
Kibelesztél, de én adtam neked a kést.
Felzabáltál, de én tettem magam a tűzre.
Lefogtad az anyám és megerőszakoltad,
de én adtam neked a forró anyagot.

Visszaveszem magam, félelem.
Nem vagy az árnyékom többé.
Nem tartalak a kezemben.
Nem élhetsz a szemeimben, füleimben, hangomban,
a hasamban, vagy a szívemben, a szívemben,
a szívemben, a szívemben.

Gyere ide, félelem.
Én élek, te pedig félsz a
haláltól.

**VOLT NÉHÁNY LOVA
(SHE HAD SOME HORSES)**

Volt néhány lova.

Volt lova homoktestből.
Volt lova vérből rajzolt térképből.
Volt lova óceán bőréből.
Volt lova az ég kék levegőjéből.
Volt lova szőrből és fogból.
Volt lova törékeny agyagból.
Volt lova szilánkos vörös sziklafalból.

Volt néhány lova.

Volt hosszú, hegyes mellű lova.
Volt testes, barna combú lova.
Volt sokat nevető lova.
Volt üvegházra követ dobáló lova.
Volt borotvapengét nyalogató lova.

Volt néhány lova.
Volt anyja karjai között táncoló lova.
Volt magát napnak gondoló, napfényes testű, csillagként égő lova.
Volt a holdon keringőző lova.
Volt túl félénk, csendes, saját építésű istállóban élő lova.

Volt néhány lova.

Volt Creek dobbantós táncokat kedvelő lova.
Volt saját sörébe síró lova.
Volt királynőnek öltözött, félelmet keltő férfiakat leköpő lova.
Volt félelmet nem érző lova.
Volt hazudós lova.
Volt igazmondó, nyelv nélküli lova.

Volt néhány lova.

Volt magát „lónak” nevező lova.
Volt magát „léleknek” nevező, hangját titokban tartó lova.
Volt névtelen lova.
Volt sok nevű lova.

Volt néhány lova.

Volt sötétben suttogó, beszédétől félő lova.
Volt a csendtől félelmében nyertő, magánál a szellemek ellen
önvédelemből kést tartó lova.
Volt pusztulásra váró lova.
Volt feltámadásra váró lova.

Volt néhány lova.

Volt akármilyen megmentő előtt letérdeplő lova.
Volt magasra szabott árát megmentőjének hívó lova.
Volt a nőt megmenteni próbáló, ágyába mászó,
megerőszakolása közben imádkozó lova.

Volt néhány lova.

Volt néhány lova, amit szeretett.
Volt néhány lova, amit gyűlölt.

Mind ugyanaz a ló volt.

GYUKICS GÁBOR fordításai

Kategória: vers, próza
Denumire autor: AMERIKAI INDIÁN KÖLTŐK

Látó Szépirodalmi Folyóirat